

NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp

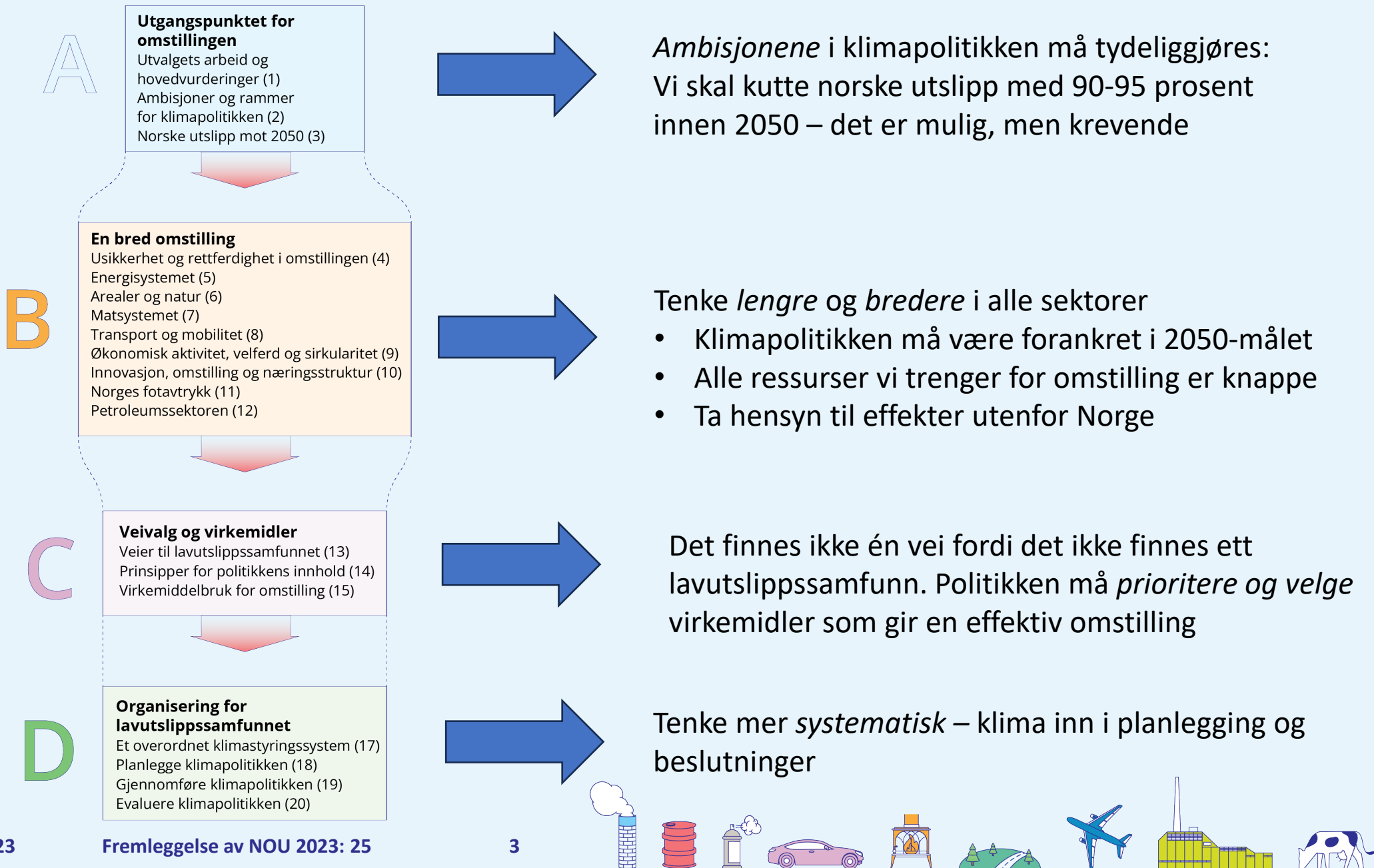
Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Medlemmer i utvalget

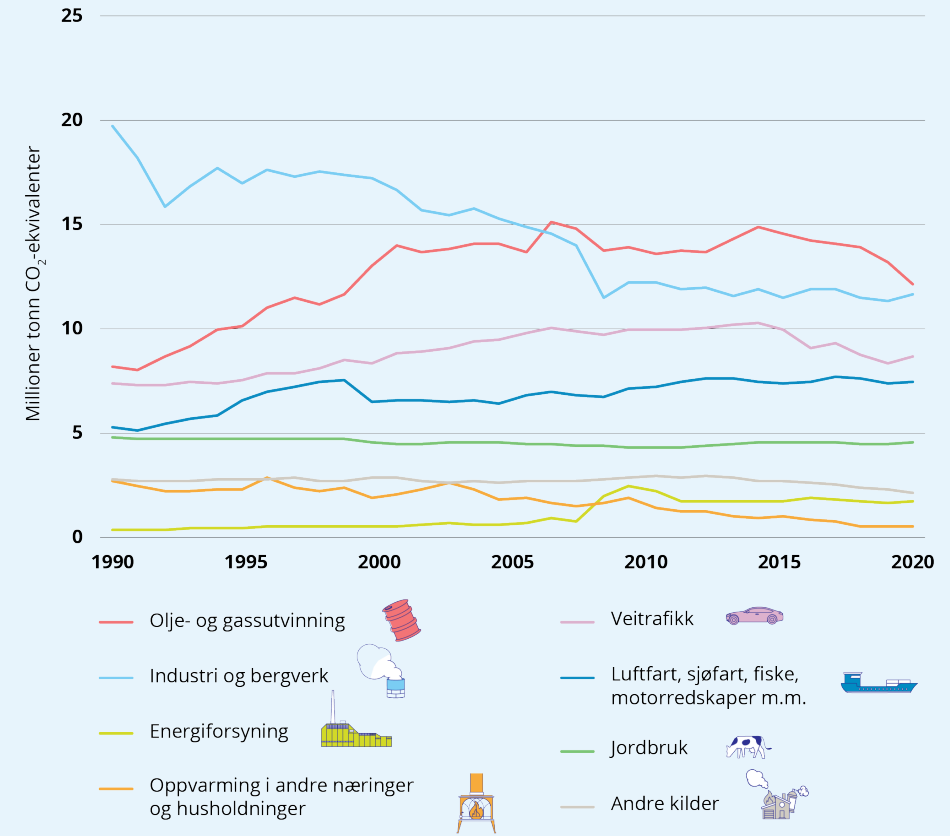
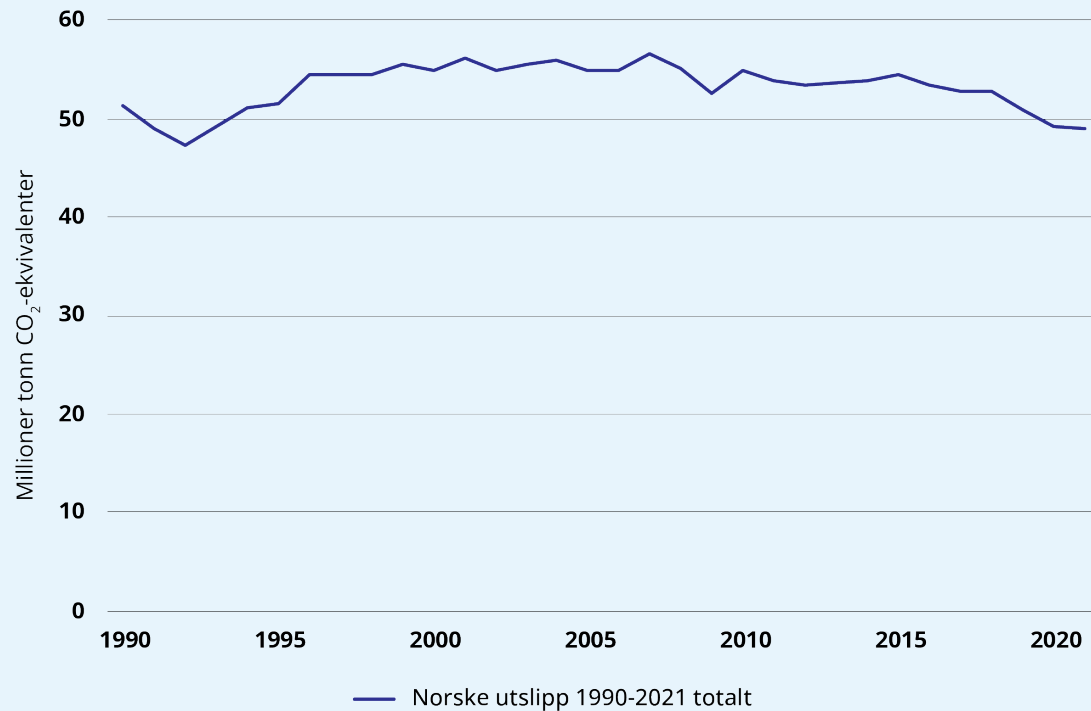
- **Martin Skancke**, leder
- **Kristin Halvorsen**, Cicero
- **Marianne Hansen**, Steigen Kommune
- **Gro Sandkjær Hanssen**, NIBR ved OsloMet
- **Audun Korsæth**, NIBIO
- **Ola Kvaløy**, Universitetet i Stavanger
- **Astrid Lilliestråle**, Enova
- **Lars Petter Maltby**, Prosess21
- **Eirik Newth**, selvstendig næringsdrivende
- **Klaus Mohn**, Universitetet i Stavanger
- **Signe Nybø**, NINA
- **Camilla Skjelsbæk Gramstad**, Elkjøp Nordic
- **Erik Trømborg**, NMBU

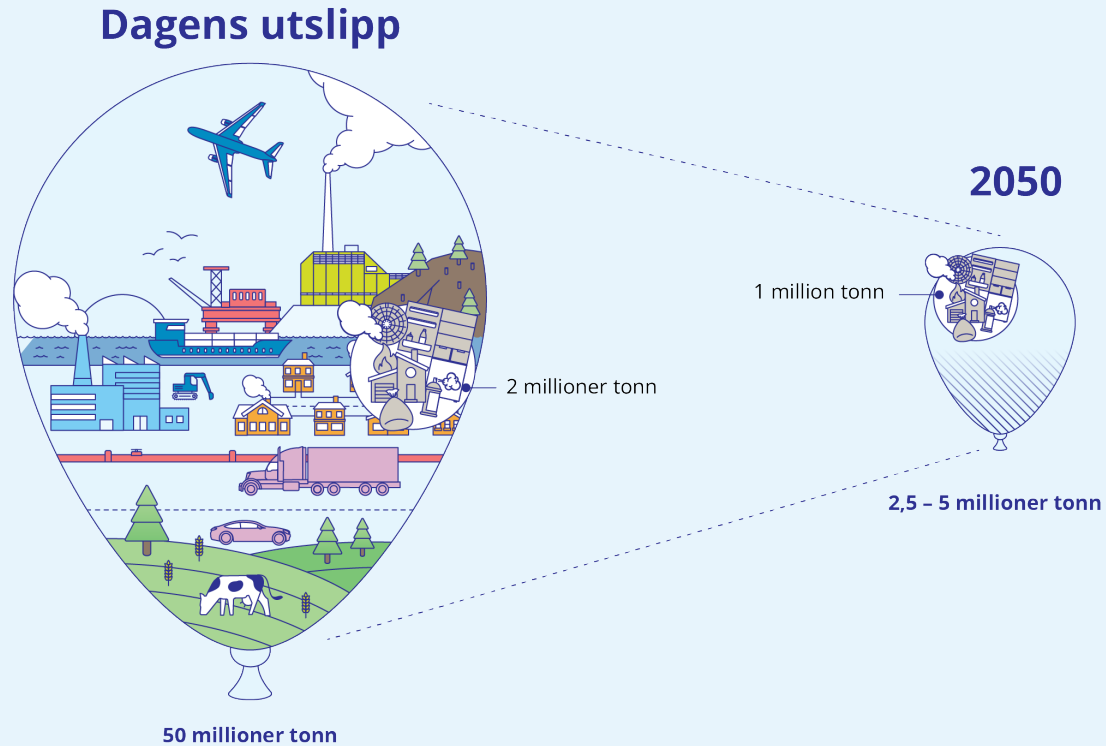
Rapportens struktur

Klimagassutslipp i Norge

Ambisjoner for 2050

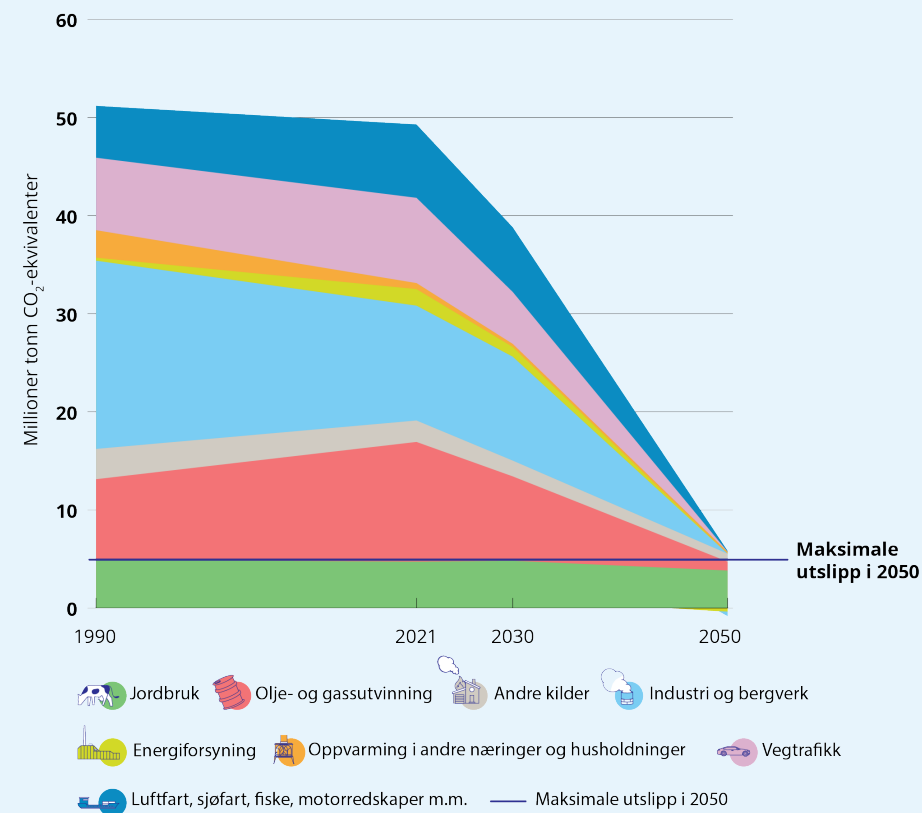

- Utvalget foreslår presisering av målet i klimaloven
 - Tydelig mål for norske territoriale utslipp
 - Drøfting av bruk av fleksibilitet (kvoter)
 - Egne mål for henholdsvis utslipp og opptak i sektoren for skog- og arealbruk
- Eget mål for forbruk
- Økt internasjonal innsats, klimafinansiering

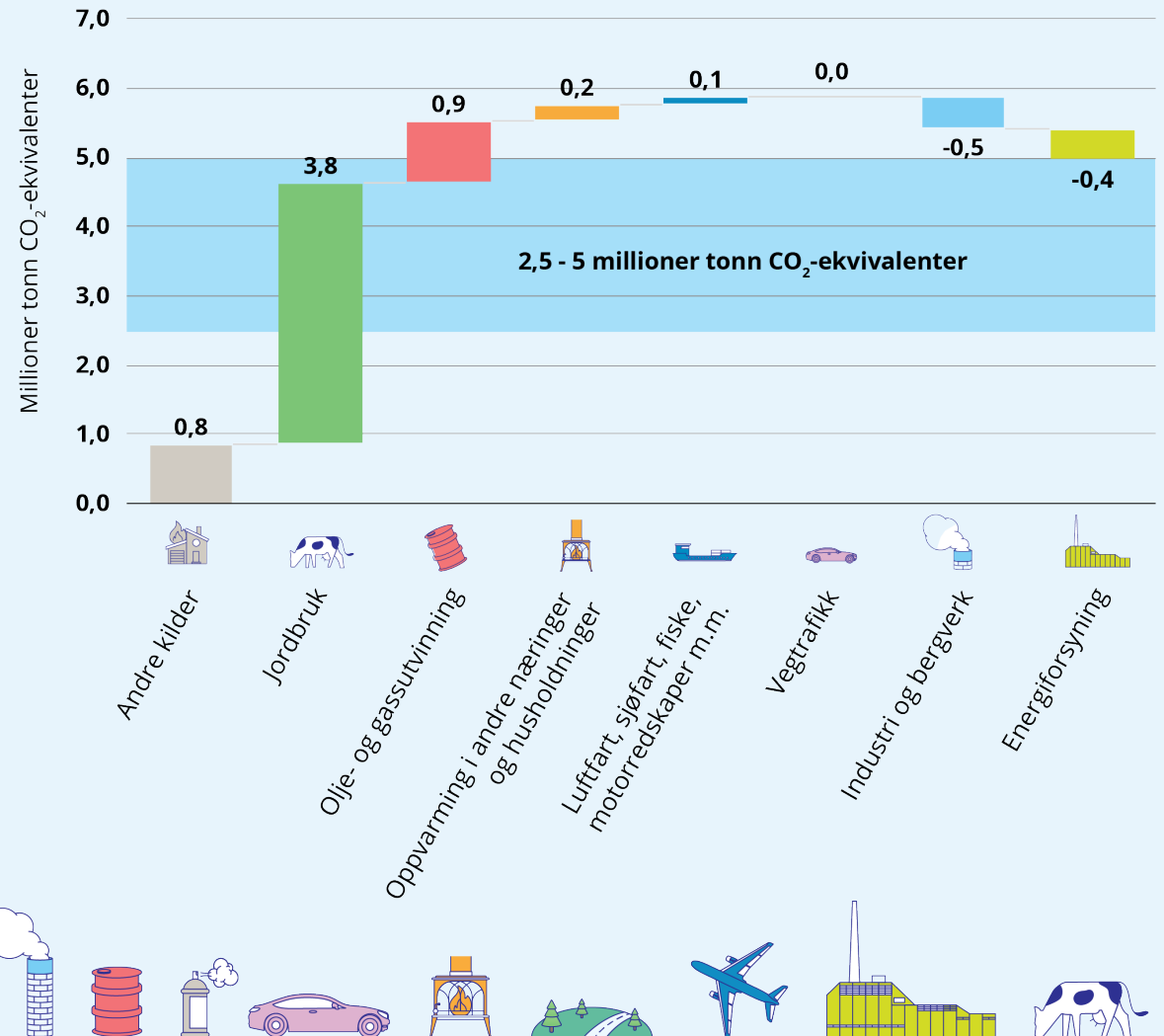
Teknisk analyse – utslipp i 2050

- Ikke prognose eller anbefaling
- Uten ressursbegrensninger
- Ikke aktivitetsendring
- Krevende utslippskutt for alle sektorer

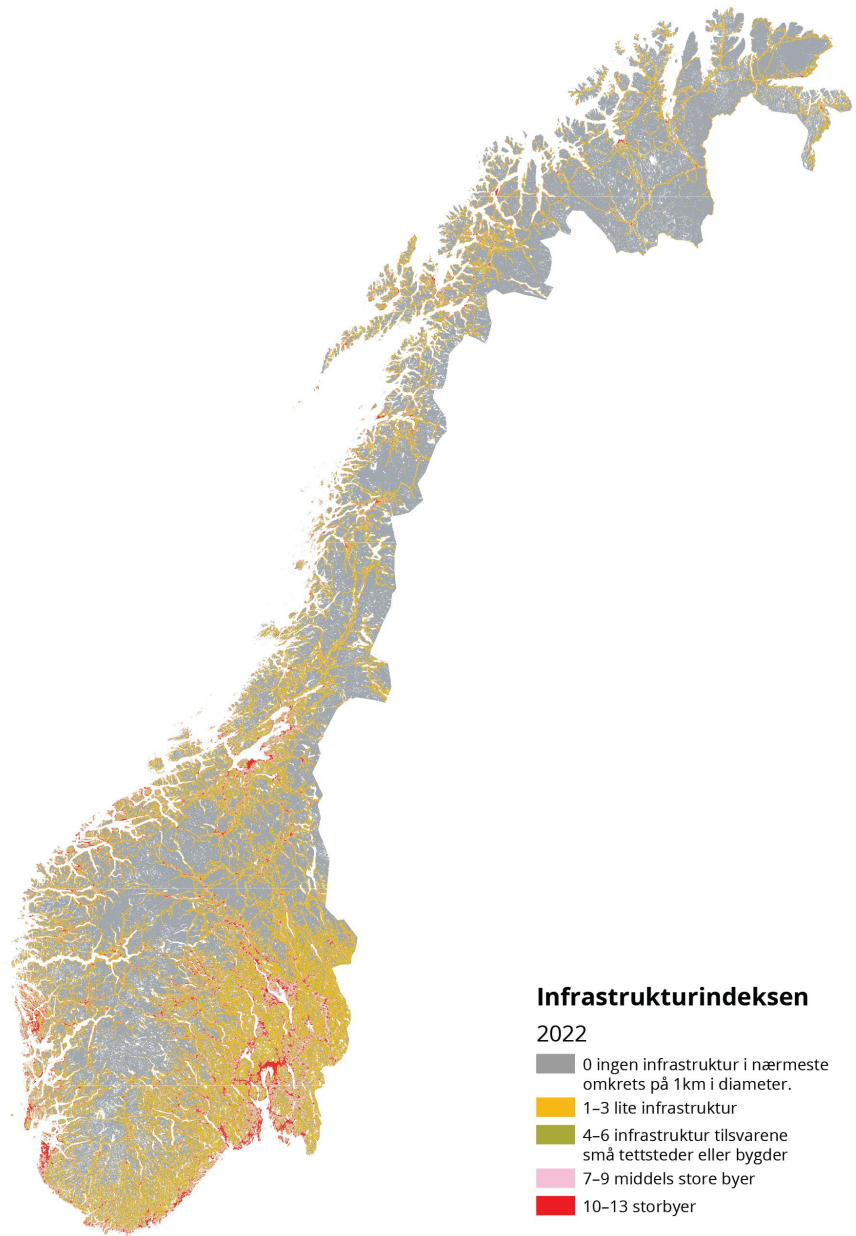
Viktige veivalg – særlig petroleum og jordbruk

- Gitt målet er det langt færre veivalg enn utvalgets mandat kan gi inntrykk av.
- Særlig avgjørende veivalg knyttet til petroleumsvirksomheten og jordbruket.
- Ikke rom for utslipp på dagens nivå i jordbruket og i tråd med utvinningsprognosene for petroleumssektoren selv om alle andre sektorer har redusert utslippene til tilnærmet null.

Ressursknapphet - binder alle sektorer sammen

- Energi
- Biomasse
- Areal
- Kompetanse
- Mineraler og metaller
- Utslippsbudsjett

Infrastrukturindeksen

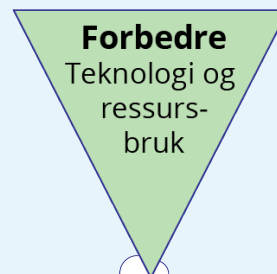
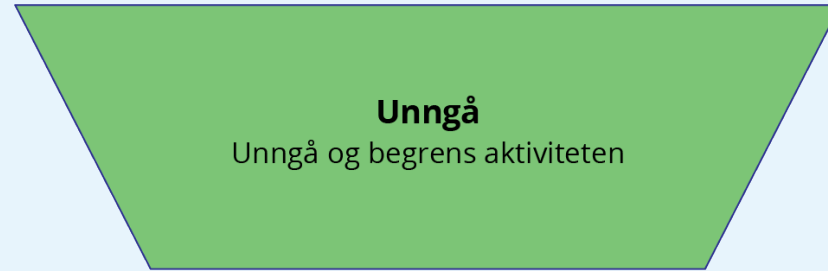
2022

- 0 ingen infrastruktur i nærmeste omkrets på 1km i diameter.
- 1-3 lite infrastruktur
- 4-6 infrastruktur tilsvarende små tettsteder eller bygder
- 7-9 middels store byer
- 10-13 storbyer

8

Sirkularitet og ressursbruk

For eksempel:

- Unngå unødvendige utbygginger
- Bruk eksisterende bygninger og infrastruktur
- Unngå utbygging og bruk som forstyrrer naturlige karbonlagre til havs

For eksempel:

- Konsentrer arealbruken blant annet gjennom samlokalisering av funksjoner og tjenester
- Flytt utbygging langs kysten til mindre karbonrike arealer

For eksempel:

- Bygg med skånsomme metoder og ta vare på økosystemer
- Restaurer forringete arealer for å veie opp for utbygging
- Bygg mindre når det først bygges

For eksempel:

- Unngå ny og økt kapasitet på infrastruktur
- Unngå reiser, for eksempel ved hjemmekontor og kortreist ferie
- Reduser godstransport gjennom lavere forbruk av varer

For eksempel:

- Erstatt flyreiser med reiser med bane og buss
- Erstatt bilbruk med kollektivtransport, sykkel og gange

For eksempel:

- Elektrifiser kjøretøy og fartøy
- Bytt til alternative drivstoff
- Reduser farten

For eksempel:

- Begrens produksjon gjennom økt sirkularitet
- Bruk færre produkter som bruker energi
- Bygg mindre og mer energieffektivt bygningsareal

For eksempel:

- Bytt fra fossile til fornybare energikilder
- Flytt forbruk fra tidspunkter med høy belastning på strømmettet

For eksempel:

- Bruk og ei færre ting, og del mer
- Kjøp bruk
- Reparer og bruk produkter lenger

For eksempel:

- Bruk produkter og tjenester med lavere fotavtrykk

For eksempel:

- Lag produkter av gjenvunnet materiale
- Lag produkter som kan brukes lengre, repareres og gjenvinnes

For eksempel:

- Produser mat som ikke krever innsatsfaktorer med høye utslipp, som soya

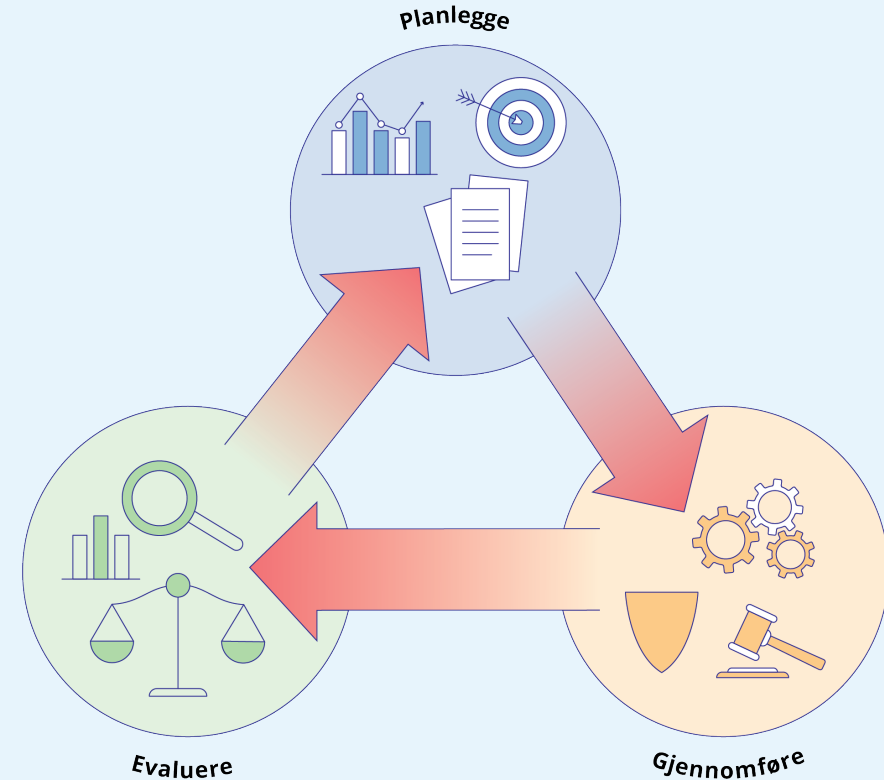
For eksempel:

- Produser mat på en måte som støtter opp om naturens karbonlagre
- Endre husdyrførets sammensetning
- Bruk fornybar energi

Beslutningssystem

- Statlig nivå
 - Legge til rette for mer systematikk i arbeidet – energi- og klimaplaner
 - Klimapanel
 - Planlegge for dit vi vil
 - *Klimavaske* lovverket
 - Forvaltningssystem til havs
- Regionalt og kommunalt nivå
 - Kommunene får et lovfestet ansvar for å bidra til omstilling
 - Tydeligere rammer for arealbruk

Utvalgets hovedvurderinger

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
<p>...alle beslutninger som tas i dag må baseres på et mål om at så godt som alle klimagassutslipp i Norge må være fjernet for godt innen 2050. Norsk klimapolitikk må vektlegge varig omstilling til nullutslipp og tempoet i omstillingen må økes.</p>	<ul style="list-style-type: none">● Presisering av klimamål, herunder bruk av kvoter og utslipp og opptak i LULUCF● Stivhengighet● Omstilling jordbrukssektoren● Strategi for petroleumssektoren

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...arealpolitikken må begrense tap av natur og bidra til bevaring av naturens karbonlagre	<ul style="list-style-type: none">• Strengere rammer for arealbruken• Naturens karbonlagre• Arealer både på land og til havs<ul style="list-style-type: none">• nedbygging av naturlige arealer begrenses vesentlig og at det legges tydeligere og mer bindende nasjonale rammer for bruken av arealer.• det nasjonale vernet av økosystemer økes.• det utvikles bindende, helhetlige planer for arealene til havs.
...det må koste mer å slippe ut.	<ul style="list-style-type: none">• Forutsigbarhet• Forpliktende opptrappingsplan CO₂-avgift forbi 2030• Fordelingseffekter håndteres best gjennom annen politikk

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...det må være en bred tilnærming til virkemiddelbruk hvor juridiske, økonomiske og pedagogiske virkemidler benyttes.	<ul style="list-style-type: none">● Kombinasjon av virkemidler● Juridiske virkemidler som krav, påbud og forbud● Andre virkemidler som offentlige anskaffelser og pedagogiske virkemidler
...planer og beslutningssystemer må ta utgangspunkt i at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.	<ul style="list-style-type: none">● Styrket styringssystem● Alle beslutninger med utgangspunkt i 2050-målet

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...det på en mer systematisk måte må tas hensyn til hvordan norsk politikk virker på andre lands mulighet til omstilling.	<ul style="list-style-type: none">● Mål og statistikk● Innsats for reduserte utslipp i andre land● Handelspolitikk
...Norge er avhengig av fortsatt tett samarbeid med EU om klimapolitikken.	<ul style="list-style-type: none">● Fortsatt klimaavtale med EU● Implementering av EU-regelverk

**Takk for
oppmerksomheten**